

NAŠ GLAS

Glasilo javnih nameštenika u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

— Cijena u prodaji 1 K 50 fil —

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata . . . . . K 72—
Polugodišnja . . . . . „ 36—
Četvrtgodišnja . . . . . „ 18—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

— Цена у продаји 1 К 50 фил. —

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата . . . . . К 72
Полугодишња . . . . . „ 36
Четвртгодишња . . . . . „ 18
За иновемство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta štev. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potem organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Profesor Jožef Reisner (Ljubljana):

Varujmo svojo Zvezo!

Edini povod, da se v tem mesecu oglasim v »Našem Glasu«, so nekatere opazke, ki jih je bilo slišati pri zadnji odhodu seji Osrednje zveze javnih nameščenikov in vokošencev v Ljubljani.

Čisto naravno je, da se pred volitvami razburilo duhovi in se nekoliko odtušilo celo stanovski tovariši, ki imajo sicer v mirnih časih skupne interese in delujejo zanje v najlepši slogi. Nedopustno pa se mi zdi, da bi ob volitvah stanovski tovariši ali Osrednjo zvezo zlorabljali v agitacijo za katerokoli politično stranko ali pa tudi z nepošteno agitacijo proti kandidatu ki je javni uslužbenec, ogrožali složno delovanje v stanovskih organizacijah.

Zaraditega se mi ne zdi prav, da bi uredništvo »Našega Glasa« v skupnem stanovskem glasilu na kakršenkoli način dajalo prednost onemu kandidatu, ki je urednikov politični somišljenik. Še veliko

*) Tega uredništvo tudi ni storilo. Navedlo je prof. Reisnerjevo kandidaturo kakor druge. Če je dostavilo, da se javni nameščenci upravičeno vesele kandidature prof. Jos. Reisnerja, prvega podpredsednika Osrednje zveze, s tem ni kršilo nadstrankarskega stališča »Naš. Glasa«. Kajti prof. Reisner je res podpredsednik O. z. in hkratu edini uradniški kandidat, za katerega se je izrekla izrečno in soglasno večina zastopnikov organizacij jav. nameščencev. In izrekla se je zanj predvsem s čisto strokovnega stališča! Reisnerja poznamo po njegovem delu v naših vrstah, po njegovi sposobnosti in značajnosti. Kdaj mu je katerakoli organizacija imela povod ugovarjati? Ali ni bil soglasno izvoljen za podpredsednika O. z. in ali ni izvrševal vselej le to, kar je bil sklep O. z. in kar je bilo na korist vseh javnih nameščencev? In da bi se torej ne smeli veseliti njegove kandidature, ki je nam vsem na čast in na korist? Kdo uživa med nami širše zaupanje kot on? Kdo je bolje poučen o željah in potrebah jav. nameščencev kot on? In kdo jih bo spretneje in energičneje zastopal kot on? Prav in lepo bi bilo — smo zapisali — če bi bili izvoljeni vsi trije uradniški kandidati v Ljubljani in če bi vsi trije resnično složno zastopali uradniške interese. Kaj je to strankarsko povedano? Mislimo, da nikakor ne. Danes še dostavljamo: presrečni bomo, če bi bili izvoljeni prav vsi uradniški kandidati križem Slovenije, pa naj pripadajo katerikoli politični stranki, ako

boli pa škoduje naši skupni stvari postopanje nekaterih organiziranih javnih nameščencev, če agitirajo proti meni s trditvami, ki so posnete iz naših debat v seji širšega odbora Osrednje zveze in se v že večkrat prenovljeni obliki ne ujemajo več z resnico.

Kar smo doslej dosegli za zboljšanje našega gromotnega stanja so v prvi vrsti sadovi našega skupnega dela naših organizacij. Prav vsi smo prepričani, da bomo do zadovoljive in definitivne rešitve vseh naših službenih zahtev prišli le potom našloznejšega sodelovanja vseh strokovnih organizacij.

V sedanjem provizornem in breznačrtnem urejevanju naših službenih prejemkov se dela dvoje napak: prejemki se splošno za nanižjeva uslužbenca in višjeva uradnika odmerjajo veliko prenizko in v nobenem razmerju z rastočo dragotino, odmerjajo se pa tudi v napačnem, nepretržljenem razmerju različnih službenih kategorij. Kateri resno prevdaren človek se bo potegoval za to, da naj ima sodnik veliko večjo plačo nego drug pravnik z enakimi službenimi predpogoji, da naj ima ljudskošolski učitelj večjo plačo od srednješolskega profesorja, da naj ima sluga večjo plačo od uradnega predstojnika, da naj ima nižji uslužbenec, ki vrši lahko službo pod udobno streho, iste službene prejemke kakor njegov tovariš v varnostni ali železniški službi, ki mora klubovati vsem vremenskim nepravilnostim in življenjskim nevarnostim in nositi poleg tega še posebne odgovornosti!

Če bi imele take razmere ostati trajne bi bile na eni strani krivične za uslužbenca na drugi strani pa za državo nevzdržne in nevarne. Odborniki Zveze vršimo svojo dolžnost, ko v sejah vsestransko debatiramo o takih razmerah in pripravljamo material za doseg enotne in pravične ureditve. Ne zavidamo nobenega stanu, da je trenutno dosegel kako zboljšanje nasprotno, razveselimo se vsakega

bodo vsi skupaj resnično složno zastopali interese jav. nameščencev. Tako je stališče uredništva »N. G.« Menimo, da objektivneje ne more biti. Če pa agitirajo, dostojno, brez psovka in sumničen, posamezni naši kolegi za posamezne kandidate svoje stranke, je to njih državljanska pravica. »Naš Glas« daje objektivno prostora pač vsem dostojno izraženim načelom. Op. ur.

uspeha ker je vsak uspeh tudi korak naprej da bomo tudi drugi prej ali slej napredovali.

Če sedaj v volilni borbi nekateri uslužbeni agitirajo proti meni, da sem hotel ali da hočem nižjim uslužbencem del njihovih prejemkov vzeti in jih dati višjim uradnikom, je njih trditev nizkotna laž in njih agitacijsko sredstvo vsemu našemu pokretu skrajno škodljivo.

Če se meni iz volilnih krogov z ene strani očita, »da sem svoječasno v deželnem zboru hotel onemogočiti edino Zavrnico, ki jo imamo«, z druge strani pa »da sem šel med bankirje, ki jih prosim, da bi smel predlagati zvišanje naših plač za 20 soldov«, tedaj so to dopustne nedolžne šale, ki osvetlujejo samo duševni nivo dotičnega pisca ali govornika. Kdor pa trosi navedene laži iz naših odborovih sej ali samo skrivnostno namiguje na moje delovanje v ljubljanskem občinskem svetu za službeno dramatiko mestnih uslužbenec, ta zločinski bega one uslužbenca, ki razmer ne poznajo in ne uvidevalo, krši stanovsko disciplino v organizacijah in izpodkonava temelji naši Osrednji zvezi.

Zato pozivljani prvi vse stanovske tovariše brez razlike strokovne ali politične pripadnosti: **Varujmo Zvezo v tem volilnem boju!**

Jaz sem kandidat JDS kot njen politični somišljenik, ne kot I. podpredsednik Osrednje Zveze. Uklonil sem se pozivu svojih političnih somišljenikov iz vrst javnih nameščencev, ker je načelstvo moje stranke izjavilo, da me sprejme kot referenta za vse zadeve, ki se tičejo javnih nameščencev, aktivnih in vokošenih in ker pričakujem takega izida volitev, da mi bo v tem oziru mogoče doseči najboljših uspehov. Nikogar od Zveze, če je pripadnik druge politične stranke ne vabim, da bi me volil, časi lahko trdim, da bodo za moje politično delovanje v korist javnih nameščencev in vokošencev merodajne one smernice, ki jih že imam ali jih bom še dobil iz Osrednje zveze.

Tovariši! Zahtevajte po vseh lokalih, kamor zahajate, »Naš Glas«! Nabavljajte svoje potrebe le pri trdkah, ki inserirajo v »Našem Glasu«!

Uradništvo, avtonomija, JDS in SLS.

JDS pričakuje sanacijo naše države od dobre uprave: V središču je treba od vrha do tal prenoviti ministrstva. Iz vseh pokrajin naj se v Beogradu zbere elitni zbor uradništva, ki mu je treba udobno eksistenco za vsako ceno zagotoviti. Naša zemljepisna in etnična situacija pa zahteva še za dolgo let globoko idočo decentralizacijo in sicer državnih uradov, ki naj delajo roko v roki z avtonomno upravo.

Izrekli smo se pred vsem za veliko avtonomijo občin: iz malih občin, ki modernih nalog ne morejo zmagati, naj se zgrade velike občine s 3000 do 6000 prebivalci. Poleg velikih občin bodo delali okraji smotreno gospodarsko politiko (ceste, zdravstvo, strokovne šole, tuški promet, lokalne železnice, dalinovodi večjih elektrarn). Nad njimi bo dežela še večje samoupravno telo. Tudi po dvoje občin, okrajev in dežel se bo lahko vezalo za večja komunalna podjetja.

V vsaki samoupravi igra največjo ulogo izvoljeni zbor zaupnikov prebivalstva. Poleg tega bo pa v samoupravi tudi neobhodno potrebno uradništvo. Županu, okrožnemu glavarju, namestniku in članom občinskih, okrožnih, deželnih zborov gre iniciativa in nadzor; drobno izpeljavo pa prevzame uradništvo.

Kaj bo v upravi važnejše, uradništvo ali odbori? To bo nač zelo različno. Uradnik na bodi v državnem ali samoupravnem aparatu, ne sme biti hlavec. On mora biti podrejen odgovornemu predstojniku, ne sme pa biti marioneta slučajnih močtev, na najs so to državni ali na občinski poslanci. Treba mu je zategadelj dati službeni red, ki mu brani hrbet proti raznim premembam pri predstojnikih. Pragmatika je nuja korektura slabih strani parlamentarizma.

SLS zahteva, da bodi vse uradništvo (državno in avtonomno) podložno deželni odboru. Globoka razlika med ustavnim programom JDS in SLS, znova podarjena še te dni od nasprotnikov, je v tem da SLS zahteva da bodi deželni odbor vodja tudi vse državne notranje uprave, imenovalec in disciplinarni šef uradništva vseh vrst v deželi. SLS trdi, da je nasprotno stališče nedemokratsko, kajti deželni zbor da je voljen s splošno, enako volilno pravico.

SLS dela, kakor da bodo le deželni zbori tako izbrani. Pozablja, da bo parlament tudi po tem sistemu izvoljen in da bo ustava zaščitila čisti parlamentarizem: centralna vlada je takorekoč odsek parlamenta. Če ta vlada vrhovno vodi činovniški aparat, je to povsem demokratski.

Motiv programa SLS je očividni: v Sloveniji upajo še kdaj na večino, v Jugoslaviji je nikdar ne morejo dobiti.

Uresničenie tega programa bi bilo usodno: Uradniki bi postali hlavec Jernej. Ko je v Ljubljani deželni odbor vodil Šušteršič, smo videli, kako želi stvar uravnati SLS.

Možnosti takih krivic se v ogromnem državnem organizmu vse bolj uničijo kakor v tesni deželici. Minister je daleč in ne pride mu na misel prevarjati uradnika, ker ni dovolj globoko pozdravil ali ker gospej soprog ni pogodu ali pa ker eden od političnih prijateljev preži na dotično mesto.

In če pride krivica, uradnika ščiti državna pragmatika in kar je še več vredno: državna stanovska organizacija. Deželni odborom dati vso moč nad uradništvo v roke se pravi razbiti uradništvo v slabotne skupine. Iz materialnih in moralnih vzrokov mora torej javni nameščeneec odklanjati avtonomijo, kakoršno zeli SLS. Slovenija javnih nameščencev ne do mogla primerno plačevati, a domači močetej jim vzamete vso svobodo. J.

Uradniško vprašanje.

(Iz govora ministra dr. Kukovca na volilnem shodu jug. demokratske stranke v Celju.)

Uradniško vprašanje smatram za zadevo cele naše javnosti za eminentno socialno vprašanje. Vsled zaupanja, ki sem ga imel od poprej, sem dobil tudi zaupanje in možnost, da sem mogel v tem vprašanju vsaj nekaj doseči. S slovenskimi uradniškimi močmi v ministrstvu se mi je posrečilo, da se je materialno vprašanje uradništva za enkrat kolikortoliko ugodno rešilo. Kar sem dosegel, ni preveč sitaino vendar nekaj pomeni. Stvari pa tudi sedaj nisem nutil zasnati ter posvečam vso pozornost definitivni rešitvi uradniškega vprašanja. Trajalo bo dolgo, da se doseže izenačenje v celi državi. Pričeti hočem v ministrstvu za socialno politiko uradniško vprašanje kot del svojega resorta. — Mnogi mislijo, da bo vse to vzela v roke takoj konstituenta. To pa ne bo mogoče. Izključeno je, da bi bil zakon o uradniški pragmatiki mogoč v najkrajšem času. Da se bodo nainuinejša vprašanja vedno resno reševala, je gotovo.

Uradništvo pa se mora tudi potom svojih organizacij za stvar resno in vztrajno zanimati in zavzemati. Iz sedanje rešitve vprašanja je jasno, da posebno težji uradniki nimate vzroka biti nezadovoljni s postopanim demokratske stranke. Zavračati moram očitek, da se je postopalo nesocialno. Vedno sem imel pred očmi socialno stran vprašanja in pri uradniških povikih smo se v prvi vrsti ozirali na rodbine.

Glede uprave države še ni enotnega naziranja. Pojavilo se je močno gibanje za pokrajinsko upravo za mariborsko-celjsko-prekmursko-rogaško okrožje. Klerikalna stranka zasleduje cili, da se ustvari Slovenija na federalistični podlagi. Demokrati od nekdat nasprotujejo vsemu kar gre na raztrganje države. Kar se danes dela v Ljubljani ni vzdržljivo in izziva nepotrežno kritiko. Danes so poverleništa v Ljubljani tako ustvarjena, kakor da sedi tam 7 ministrov. Delokrog poverleništev ne odgovarja stvarnim potrebam. Tega ne smemo trpeti, ker bo drugače ves svet rekel, da smo Slovenci zanravljivi. Dvoje fonc še ne upravičuje poverleništa za javna dela v Ljubljani. Zato smo začeli pomisliti, ker vemo, da se ljubljanska centrala še ni vživela v štaterske razmere. Četrť milijona se izdala v Ljubljani za dopisni urad. Čemu je to potrebno? Budžet predsednika deželne vlade je večji nego budžet min. predsednika! Eno pa je gotovo: težko bo izhala brez Slovenije klerikalna stranka.

Tovariši: Rešite poslano Vam položnice pozabljenosti in obnovite z njimi naročnino!

VAJDA, Ptuj.

Kaj zahtevamo od naše centralne uprave?

A. V resortnem oziru.

Ko sem bil nedavno na profesorskem kongresu v Beogradu, sem dobil čudne utise, o katerih sem že poročal v „Našem Glasu“. Danes nadaljujem in dostavljam nekaj konkretnih predlogov, katere polagam na srce vsem ministrom in vsem, ki bodo izvoljeni v konstituantu.

1. Opazil sem n. pr. v ministrstvu prosvete, da ne poznajo ustroja naših šol, ne učnega načrta, ne pri nas veljavnih predpisov o klasifikaciji učencev itd. Po dveh letih narodnega ujedinjenja ne bi smela biti takšna neorijentiranost in neinformiranost v centrali! Zato predlagam: **v vsako ministrstvo se naj takoj vpokličejo referenti iz novo osvobojenih pojin.** Te pokrajine so imele 4 različne uprave: 1. Slovenija in Dalmacija pod Avstrijo, 2. Bačka, Banat in Baranja neposredno pod Ogrsko, 3. Hrvatska in Slavonija svojo avtonomijo pod Ogrsko in 4. Bosna in Hercegovina zopet svojo upravo. Vsaka teh uprav je imela svoje slabe, a tudi svoje dobre strani. In te dobre strani naj se prevzamejo v skupno upravo naše države. Zato pa je potrebno, da v centrali poznajo te dobre strani v vseh panogah uprave in temu namenu: spoznavanju služi moj prej navedeni predlog.

2. Centrala je preobložena, ker se ne poslužuje principa delitve dela. Ministristva opravljajo za Srbijo vse posle, katere pri nas opravlja pokrajinska vlada, vrh tega pa so višja instanca nad pokrajinskimi vladami. So torej 3. instanca za en del države, ter 2. in obenem 3. instanca za drugi del države. N. pr. beograjske in druge srednje šole v Srbiji so neposredno podrejene ministrstvu, načelnik za srednje šole se torej mora brigati za vse malenkosti srbskih srednjih šol, katere pri nas prevzamejo višji šolski nadzorniki in drugi referenti pri višjem šolskem svetu. To je bilo mogoče prej, dokler je bila mala Srbija, mnogo manjši kakor n. pr. Galicija ali kraljestvo Češko v bivši Avstriji. Takrat je referent v ministrstvu res (znabiti osebno) poznal vsakega profesorja, vsakega učitelja in vsakega slugo. Danes to ne gre več. Če ministristvo prosvete opravlja za celo Srbijo posle, katere pri nas opravi višji šolski svet ali poverjeništvu za uk in bogočastje, potem je seveda referent v ministristvu že s tem dovolj zaposlen in se ne more brigati za ostale pokrajine. Zato se mora uprava decentralizirati na ta način, da se za vse panoge, kjer mi že imamo svojo upravo n. pr. višji šolski svet za šolstvo, uvedejo tudi za Srbijo te (druge) instance, **ministristvo samo pa bodi najvišja (tretja) instanca za vse pokrajine.** Druge panoge, ki so zdaj popolnoma centralistične n. pr. carina, pa si morajo ustvariti srednje (druge) instance, katerim centrala odstopi del svojega delokroga, da se sama razbremeni in si obdrži le vrhovno vodstvo in pregled. Zato pa rabi referente, katere sem zahteval v 1. točki. (Če se ne motim je vojaštvo že tako organizirano v divizijske oblasti itd.)

Seveda se mora tem referentom tudi omogočiti bivanje v Beogradu. Zato so potrebni primerni uradni prostori z vso moderno opremo (strokovne knjižnice i.

t. d.); potrebna pa so tudi udobna stanovanja. V tem oziru je ugleden slovenski trgovski in industrijski podjetnik sprožil lepo idejo, da bi trgovski in industrijski krogi postavili v Beogradu hiše za uradnike. Stroški bi se jim bogato doplačali, ker bi delo v centrali šlo hitreje od rok, od česar bi vsi pridobitni krogi imeli velik dobiček.

3. Uprava se mora polagoma izenačiti v celi kraljevini. To pa ne tako, da se zakoni in predpisi, ki so veljali v Srbiji kratkoma razširijo na celo kraljevino. Že prej sem omenil, da so naše uprave v bivši Avstro-Ogrski poleg slabih imele tudi dobre strani. Teh dobrih strani pa naše ljudstvo noče zamenjati s slabšimi. Tega se morajo v Beogradu odvaditi, da se vse, kar je bilo v Avstriji, odklanja, češ: to je švapsko, to ne valja. Izenačenje se mora izvršiti tako da se mirno, stvarno in nepristransko presodi, kaj je dobro, ter se dobro iz Srbije prenese k nam, ostane pa tudi dobro, ki je bilo pri nas, in se prenese v ostale dele kraljevine.

N. pr. naše šolstvo je solidno in mi nikakor ne želimo, da se ustroj šolstva v Srbiji brez izpremembe prenese k nam. Istega mnenja so menda tudi naši sodniki, politični uradniki, davčni uradniki itd. Glavni vzrok nezadovoljnosti, ki je zavladala, tiči v takšnem izenačevanju brez upoštevanja naših razmer. To pa se godi vsled nepoznanja naših razmer in tako je tudi ta točka v ozki zvezi z zahtevo izrečeno v 1. točki.

S tem prehajam na drugo poglavje.

(Konec prih.)

Uradnik izumitelj.

Klub vednim poviškom prevoznih cen na železnicah se večja promet ter nastaja istočasno tudi večja nevarnost za trčenje in raztirjenje vlakov. Ob priliki manjše nesreče, ki se je zgodila pred kratkim, sem se spomnil splošno znane Masletove iznajdbe proti trčenju in raztirjenju. Začudil sem se, da je bila nesreča klub tej iznajdbi mogoča, ter se informiral pri službovalnem uradniku, keli mogoče varnostni aparat pokvari. V moje izredno začudenje čujem, da izuma še niso uvedli klub temu, da je od prvega poizkusa, ki se je vršil na progi Ljubljana-Brezovica, preteklo že skoro leto dni. Ta dogodil me je nagnil k temu, da sem obiskal v Ljubljani uradnika izumitelja, ter izvedel od njega stvari, ki so naravnost neverjetne.

Poizkusi na zgoraj omenjeni progi so pokazali naslednje uspehe: pri dveh do isti progi nasprotno vozečih se vlakih izproži priprava običajni železniški stenal na »s t o i«. Za slučaj, da bi vlakovodja zaradi negele dima ali drugih zaprek znamenja ne opazil povzroči varnostna priprava električnim porom zaporedne žvižge na lokomotivi; istočasno se začne tudi mehnično zaviranje vlaka. To je velike važnosti posebno v slučaji, da vlakovodja obnemore ali na se mu priredi kakšna druga nesreča. Izum je izpolnjen celo tako da dovoli vlakom vožnjo, ako potrebno tudi v nepravilni smeri. Ti praktični in opetovano preskušeni aparat so večinoma že patentirani in ponekod že deloma vpeljeni. Omenim naj le še pripravo zoper raztirjenje napravo proti škram iz strojnega dimnika, ki onemogoči požare na železnici in najnovejšo iznajdbo nekak perpetuum

mobile, ki izpodrini vse na dosedanih principih in teorijah izdelane gonilne stroje. Opis sledi po končanem patentovanju.

Toda zgodil se je kulturni škandal, ki mu ni primere. Vseh teh izumov slovenskega uradnika ne bo kupila naša država, temveč inozemci. Vpeljali jih bodo povsod drugod, pri nas pa šele takrat, ko doseže škoda povzročena po železniških nesrečah par milijard. Takrat bode naša država prosila inozemce, da bi ji prodali patent najbrže za parstokrat večjo ceno, kakor ji je na razpolago danes! In zakaj? 29. IX. 1919. je ponudil izumitelji kot dober Jugoslovanski patent v nakup najprvo naši državi. Obljubil je celo, da počaka s prodajo patenta v druge države toliko časa, da bo vveden pri nas in da bomo imeli že mi koristi, med tem ko bodo drugi šele vpeljevali. Železniški minister Drašković je dovažanja oz. rešitev pospeševal. Ker je bila zaradi nejasnosti našega političnega položaja in kriz v vladah takoišnja rešitev nemogoča, je novabil izumitelja v Beograd, ter se z njim dogovoril za podaljšanje roka. Izumitelji naj bi prevzel tudi nadzorstvo nad državnimi delavnicami, kjer bi se novi stroji montirali. Na zahtevo vlade je moral oditi železniški minister Drašković po državnih poslih v Pariz, odkoder se ni dalje časa vrnil. Takoj po njegovi vrnitvi pa je vlada padla in železniško ministrstvo je prevzel mož, ki nima niti najmanjše strokovne izobrazbe. Rok rešitve je potekel, izumitelji je bil v stiskah, in je prošil na vse strani za rešitev, uspeval pri deželni vladi za Slovenijo itd. Toda brez uspeha. Zadnje sredstvo, ki ga je uporabil, je bila odpuščena ponudba. To je imelo za posledico, da so se v Beogradu potrudili vsaj toliko, da so pisali izumitelju, naj še malo potrpi, ker rešitev vsled pomanjkanja uradništva ni mogoča. Naše izvežbano delazmožno uradništvo, ki je bilo prestavljeno oz. nastavljeno pri ministrstvu v Beogradu, je prosilo zapored za zaporedno premestitev oz. odpušč, ker jim je večna neurejenost in protekcionizem presedal. Izumitelji je predical svojo odpušč to pot, preklical to je pozneje še dvakrat, ker se je prepričal, da je storila deželna vlada za Slovenijo vse, kar je bilo v njeni moči. Ker pa na večkratne nuje brzojavke ni dobila deželna vlada za Slovenijo niti odgovora, je bil izumitelji primoran, svojo ponudbo nepreklicno odpuščati, ter je stavil patent na razpolago inozemskim reflektantom. Postopanje osrednje vlade z domačim izumiteljem uradnikom je toliko bolj neprimljivo, ker ji je bilo vendar dobro znano, da sta se Poljska in Čehoslovaška sami oglašili s ponudbami za nakup.

Vsak državljan ima pravico zahtevati, da store izvoljeni ali neizvoljeni voditelji države za osebno varnost vse, kar je v njihovi moči. Istotako pa smejo vsi davkoplačevalci zahtevati, da se z državnim imetjem gospodari tako, da se posamezne državljan preveč ne obremenjuje. Povračilo škode, ki nastane vsled železniških nesreč na blagu in ljudeh, nade vendar na vse Jugoslovanska Borza v Ljubljani.

Svatoplukova oporoča vpokojencem.

Drastičen dokaz, da »slova lači neslova tlačiti«, je dal umirajoči knez Svato-pluk svojim sinovom: izročil jim je snov zvezanih palic, ki ga niso mogli zlomiti.

a posamezna palica je bila takoi prelomljena. — Ta dogodek nudi tudi vpokojencem najlepši vzgled, kaj jim je storiti, da posameznik v teh časih splošne bede in pomanjkanja ne obnemore in podleže. — Udružen naj se nasloni vsak vpokojenec na ramena svojih tovarišev s tem, da pri-glasí svoj vstop v ravnokar osnovano društvo »Javnih vpokojencev, njih vdov in sirot za vso Slovenijo v Ljubljani«.

Le v slogi je moč in uspeh. Pogledimo okoli sebe v naravo! Vzled skupnega dela in uspeha nam daje ta marliiva čebelica in vztrajna, neupogljiva mravlja. Vsaka ima svojo posebno nalogo za skupno delo, in vse skupaj deluje za en cilj za eno družino — pani in mravljišče.

S skupnimi močmi so se dozidale tisočletnim vremenskim vplivom klubujoče piramide in so se spoila neprevedna morja.

Mi vpokojenci sicer ne moremo izvršiti posebno znamenitih del, že beseda »vpokojenec« ali »umirovlieneec« znači, da hočemo odkazane nam dneve življenja mirno in pokojno doživeti. A vendar si lahko zadnje dneve svojega življenja zlaščamo in poboliščamo, ako pristopimo vsi male svote žrtvujoči k našemu novemu društvu.

Naše, z življenjskimi neprilikami se boreče vdove in sirote bodo imele za male članske prispevke varno zatočišče, pristanišče, kamor se bodo morale zatekati v časih splošne bede in pomanjkanja, kakor jih občutimo brez izjeme vsi v današnjih razmerah. Društvo bode po svojih najboljših močeh krepko zastopalo življenjske interese svojih včlanjenih družtenikov.

Lev vzled v posnemanje, kaj lahko doseže združena moč nam daje »Udruženje jugosl. učiteljstva«, ki je izbojevalo za svoje člane naravnost velike in urodne rezultate.

Vsak tovariš-vpokojenec naj blagovolji iz rečenega razvideti, da je njegova stanovska sveta dolžnost, pristopiti kot član v naše društvo. S prispevkom malenkostne članarine pa bo imel vsakdo zavest, da je veliko dobrega storil svojim starovskim tovarišem in tovarišicam! Vsi pristopite z geslom:

Mal položi dar,
društvu na oltar!

Vestnik.

Iz seje širšega odbora Osrednje zveze dne 6. t. m. Predsednik je poročal, da zadnja vladna naredba o prejemkih javnih nameščencev z dne 1. oktobra ni zadovoljiva: del uradnikov je prikrajšan, diferenciranje je nepravilno, plače še niso izenačene in pragmatika še ni uveljavljena. Tudi vpokojencem se ni ugodilo v tisti meri, kakor bi bilo pravično. Predsednik je nabrosil g. dr. Gregoriča, da v Beogradu posreduje pri ministrstvih. Glavno je, da dobimo temeljno plačo v dinarjih. Sklene se odposlati g. ministru dr. V. Kukevcu tozadevna brzojavka, g. dr. Gregoriču pa spomenica, da jo predloži vladi. G. polkovnik Milavec predlaga, naj se posreduje za izenačenje prejemkov slovenskih in srbskih vpokojencev. (Sprejeto). Gosp. svetnik dr. Peitler iz Maribora predlaga, naj se Osrednja zveza obrne na ravnateljstvo južne železnice s prošnjo za 50% popust pri voznih cenah. Tovariš g. Bavdek

vprašuje, zakaj prinaša »Naš Glas« politično pobarvane novice, da si je O. z. nepolitična. — Predsedništvo izjavlja, da sme vsak sotrudnik povedati v »Našem Glasu« svoje mnenje in sme na druga mnenja tudi reagirati. Seveda v dostojnem tonu. Uredništvo le prosi čim več dopisov in si želi čim več raznih sotrudnikov. Tovariš g. Verbič pravi, da »Naš Glas« ne prinaša oficijalnih poročil iz pisarne Osr. zveze. Uredništvo izjavlja, da takih poročil ne objavlja, ker jih ne dohva.

Društvo vpokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani je imelo zadnji ponedeljek dobro obiskan občni zbor. Med zborovalci zapazili smo tudi zastopnice pokojninskega stanu. Zborovanja udeležila sta se zastopnika „Osrednje zveze javnih nameščencev in vpokojencev za Slovenijo“, nje predsednik in podpredsednik g. ravnatelj Maks Lilleg in profesor Josip Reisner. Dalje je prisostvoval zborovanju kot zastopnik uradniškega glasila lista „Naš Glas“ in gospodarskega društva „Samopomoč“ magistratni svetnik Fran Govekar. Na dnevnem redu je bila glavna točka: **volitev odbora**. Občni zbor je bil sklican po pripravljalnem odboru tega novo ustanovljenega društva. Zborovanje je otvoril po običajnem pozdravu navzočih tovarišev in tovarišic ter imenovanih zastopnikov računski ravnatelj v. d. r. Anton Svetek, ki je v daljšem govoru orisal pripravljalno delo za ustanovitev društva javnih vpokojencev, h kateremu imajo pristop tudi vdove in sirote javnih nameščencev. Pripravljalni odbor je sestavil načrt društvenih pravil ter ga po svojem načelniku predložil upravni oblasti v svrhu odobrenja. Glasom uradnega

obvestila je predsedstvo poverjenišтва za notranje zadeve ustanovitev društva po predloženih pravilih dovolilo. Da začne društvo svoje delovanje, treba voliti odbor. Potem se je volitev izvršila ter so se z vzklikom volili sledeče imenovani vpokojenci v odbor: Anton Svetek, rač. ravnatelj (predsednik), dr. Fran Detela, vladni svetnik (I. podpredsednik), Feliks Nič, davčni nadupravitelj (II. podpredsednik), Franc Auman, nadupravitelj, Friderik Sertič, okrajni tajnik, Valentin Vončina, sodni oficial, Karel Šinkovec, sodni nadoficial, Fran Štenta, ravnatelj nevrožnih uradov, Teodor Vidic, poštni nadoškrbnik, Franc Zalaznik, finančni nadpraznik. Tem odbornikom se je izvolilo še 7 namestikov. Kot delegat v Osrednjo zvezo je bil določen predsednik, kot njegov namestnik dr. Fr. Detela.

V »Samopomoči« se italijanči! Stara resnica je, da je najtežje služiti uradniku. Ni ga ostrejšega kritika kot je uradnik uradniku. In ni ga krivičnejšega, nevaležnejšega, Hvala Bogu, niso vsi uradniki taki. Mnogo jih je, ki sodijo trezno, previdno, objektivno. Toda mnogi so nekako obsedeni po maniji besnega zabavljanja in sumničenja navzgor in navzdol, na desno in levo. Sami ne delajo za društva, za tovariše prav ničesar. Nikdar ne utegnejo vsaj par hipov žrtvovati skupni stvari. In to je strašna škoda! Zakaj baš oni znajo vse najbolje. A kako bi se žrtvovali, ko imajo baš oni vedno dela čez glavo, medtem ko vsi ostali tovariši ne slutijo, kaj je delo! Pritožbe in graje pa se kar cedé. Da bi pomagali, sami popravili in izboljšali, tega niso sposobni; zato pa hrulijo po krčmah ter se zatekajo s tožbami celo v uredništva. Za špljanje proti tovarišem in »Samop.« najdejo vzlíc svoji nepopisni zaposljenosti vendarle vsak trenotek dovolj časa. Ne da bi prišli v društvo, v

pisarno, k odborniku ter mu kolegijalno izrazili svojo bolešt. Kaj še! Uradnika gre uradnik tožit v uredništvo političnega dnevnika. Potem se zaveda: »Hej, to sem jih dali!« Taki zastupljeni in zastrupljeni so nepoboljšljivi. Dovedati jim je nemogoče, da se tovariš zaupno obračaj na tovariše, jim svetuj in pomagaj, ter da je zahrbtnost neznačajna. Tako smo te dni čitali nekje ogorčeno notico, da se v »Samopomoči« italijanči, in pripombo seveda, da je to do neba kričeč škandal. Dotičnik bi bil lahko zvedel resnico, če bi bil le vprašal. Torej stvar je tale: Trgovec Kavčič, sin slovenskih staršev iz Postojne in Vipave, je živel v Trstu, kjer je moral hoditi v laške šole. Zato govori dobro laško in slabo slovensko. Po prevratu je kot Slovenec moral pobegniti pred Lahi fašisti. In zatekel se je kot strokovnjak-manufakturst k »Samopomoči«: dela brezplačno za našo zadrugo, le mal kot se mu je začasno do preklica brez pogodbe dovolil, kjer prodaja lastno in naše blago. Od skupička lastne robe daje 5% provizije »Samopomoči«, vrhutega oddaja lastno blago članom »Samopomoči« 10% ceneje kakor nočlanom. Ko razprodamo lastno manufakturo, bo Kavčičeva roba članom »Samopomoči« nadalje pod najugodnejšimi pogoji na razpolago in naša zadruga bo imela še nadalje le korist. Tudi med člani »Samopomoči« jih je nekaj, ki bi radi govorili v trgovini le nemško ali laško. Vslužbenec pa je naročeno, naj govore dosledno le slovensko; seveda če kak član ne zna prav nič našega jezika, se mu mora ustreti pač v jeziku, ki ga govori. Isto velja za g. Kavčiča, ki ni naš vslužbenec, nego samostojen trgovec ter je nam za protiuslugo le vslužen. Tak je torej resničnu položaj. Narodne zavednosti se uprava »Samopomoči« pri nekolegijalnih zabavljačih gotovo ne bo učila.

Si že pridobil novega naročnika?

VELIKA Na debelo! Na drobno! **BOGATA**

ZALOGA :: : Solidne cene! : : **IZBIRA**

manufakturnega **LASTNI MODNI ATELJE.** OBLEK lastnega ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d. izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA 8-5

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kava. no.

Naročajte in širite „Naš Glas“!

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1

15-3

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih

K V A R T

k a k o r

tarok,

marijaš, whist, primorka.

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica

Alojzij Fuchs - Šelenburgova ul. 6.

Kupujem staro **zlato in srebro** po najvišjih cenah, priporočam veliko zalogo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd. - Vsa popravila in nova gale se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. - Kupujem staro zlato in srebro, istotako briljante in diamante.

20-3

Prečitajte v svojo korist

Vzajemna posojilnica r. z. z. o. z. v Ljubljani, preje Vzajemno podporno društvo, opozarja javne uslužbence in posestnike, ki imajo dolgove v Avstriji, da si lahko s takošnjo poravnavo tega dolga za dobro polovico zmanjšajo svoj dolg, ker je kurz avstr. krone sedaj še nizek. Vse transakcije izvede zadruga sama in sicer le proti povrnitvi faktičnih stroškov.

Zadruga je soliden denarni zavod; posojila na posestvo po 5 1/2 %, na osebni kredit po 6 %, mala mesečna odplačila.

Zahtevajte prospekt!

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 %.

Modni salon

Stuchly - Maške

LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših **svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.**

Popravila točno in ceno.

Žalni klobuki vedno v zalogi.